

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU8

Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeland

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i naturgaslagen och lagen om beredskapslagring av olja. Förslaget innebär att två EU-direktiv genomförs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:16 Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeland.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeland	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande.....	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeland

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
 2. lag om ändring i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:16 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 7 november 2019

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjälmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjälmered (M), Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Birger Lahti (V), Lotta Olsson (M), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Peter Helander (C), Staffan Eklöf (SD) och Amanda Palmstierna (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2019/20:16 Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredje land. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692 av den 17 april 2019 om ändring av direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas trädde i kraft den 23 maj 2019. Ändringsdirektivet ska vara genomfört i nationell rätt senast den 24 februari 2020. En promemoria med förslag till genomförandeåtgärder har tagits fram och remissbehandlats.

Kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2018/1581 av den 19 oktober 2018 om ändring av rådets direktiv 2009/119/EG vad avser metoderna för beräkning av lagringsskyldigheter trädde i kraft den 11 november 2018. Medlemsstaterna ska senast den 19 oktober 2019 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa genomförandedirektivet. Ett utkast med förslag till ändringar i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja har beretts under hand med Statens energimyndighet.

Regeringen beslutade den 29 augusti 2019 att begära Lagrådets yttrande över förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403). Lagrådet hade inga invändningar mot förslaget. De föreslagna ändringarna i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja ansågs författningstekniskt och även i övrigt vara av sådan art att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande begärdes därför inte.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i två lagar. Ändringarna i naturgaslagen föreslås för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692 av den 17 april 2019 om ändring av direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas. Ändringarna i lagen om beredskapslagring av olja föreslås för att genomföra kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2018/1581 av den 19 oktober 2018 om ändring av rådets direktiv 2009/119/EG.

Ändringarna i både naturgaslagen och lagen om beredskapslagring av olja föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Utskottets överväganden

Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeländ

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i naturgaslagen (2005:403) och lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja.

Propositionen

Europeiska kommissionen konstaterade hösten 2017 att definitionen av sammanlänkning enligt direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas (i det följande kallat gasmarknadsdirektivet) inte kan tillämpas på förbindelser mellan EU och tredjeländer. Bristen på ett tydligt rättsligt ramverk bedömdes vara skadlig för den inre energimarknadens funktion och för försörjningstryggheten, och därför presenterade kommissionen i november 2017 ett förslag till ändring av gasmarknadsdirektivet. Syftet med ändringarna enligt direktiv (EU) 2019/692 är bl.a. att undanröja vissa oklarheter och förtydliga vissa av gasmarknadsdirektivets grundläggande principer.

Regeringens bedömning är att det ändrade gasmarknadsdirektivet kräver ändringar i naturgaslagen (2005:403) när det gäller undantag för ny naturgasinfrastruktur och skyldigheten att anmäla avtal till tillsynsmyndigheten. Vidare krävs även förordningsändringar i fråga om undantag för ny naturgasinfrastruktur och den nationella tillsynsmyndighetens uppgifter.

I fråga om ny naturgasinfrastruktur ska undantag från naturgaslagens bestämmelser få beviljas bara om undantaget inte riskerar att skada konkurrensen på de marknader som sannolikt kommer att påverkas av investeringen eller skada försörjningstryggheten i fråga om naturgas i EU. När det gäller företag som ingår avtal som gäller den tekniska driften av en transmissionsledning mellan Sverige och ett land som inte omfattas av gasmarknadsdirektivet ska företaget anmäla avtalet till tillsynsmyndigheten.

Regeringen anger att den svenska naturgasmarknaden endast berörs i begränsad omfattning av den nya regleringen av tredjehandsledningar eftersom Sverige endast har en sammanlänkning med Danmark och det inte finns några kända planer på att bygga ytterligare förbindelser för naturgas till Sverige.

Av kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2018/1581 av den 19 oktober 2018 om ändring av rådets direktiv 2009/119/EG vad avser metoderna för beräkning av lagringsskyldigheter framgår det att kommissionen utvärderat hur direktiv 2009/119/EG fungerar och genomförs, och att man sett ett behov av att införa ett antal tekniska ändringar av direktivet för att underlätta dess genomförande. För att genomföra genomförandedirektivet krävs enligt regeringen ett par mindre ändringar i lagen (2012:806) om

beredskapslagring av olja. Ändringarna avser dels ett lagringsårs förläggning, dels hänvisningar till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik. Lagringsåret föreslås förläggas fr.o.m. den 1 juli ett år t.o.m. 30 juni påföljande år.

När det gäller förslaget till lag om ändring i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja innebär ändringen av lagringsårets förläggning att lagringsskyldigheten även fortsättningsvis ska beräknas på ett år men att lagringsskyldigheten för det aktuella referensåret förskjuts tre månader. Lagringsåret 2019/20 förlängs således med tre månader, men det kommer enligt regeringen inte att påverka aktörernas totala lagringsskyldighet under övergångsperioden.

Enligt regeringens förslag ska lagändringarna träda i kraft den 1 januari 2020. När det gäller beredskapslagring av olja ska det lagringsår som inleddes den 1 april 2019 avslutas den 30 juni 2020.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot de föreslagna lagändringarna och tillstyrker därmed regeringens proposition.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:16 Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeland:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i
naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om naturgaslagen (2005:403)

dels att 9 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 14 §, och närmast före 10 kap. 14 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

2 §

Ett undantag enligt 1 § får beviljas bara om

a) investeringen stärker konkurrensen *vad* gäller gasförsörjningen samt ökar försörjningstryggheten,

b) den risk som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte blir av om undantaget inte beviljas,

c) den eller de berörda anläggningarna kommer att innehas av en juridisk person som inte innehar befintliga naturgasanläggningar,

d) avgifter tas ut endast av användarna av de nya anläggningarna, och

e) ett beviljat undantag inte kommer att skada konkurrensen *eller* en ekonomiskt effektivt fungerande inre marknad för naturgas *eller* hindra de anläggningar, till vilka den eller de nya anläggningarna *skall* anslutas, från att fungera ekonomiskt effektivt.

1. investeringen stärker konkurrensen *när det* gäller gasförsörjningen samt ökar försörjningstryggheten,

2. den risk som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte blir av om undantaget inte beviljas,

3. den eller de berörda anläggningarna kommer att innehas av en juridisk person som inte innehar befintliga naturgasanläggningar,

4. avgifter tas ut endast av användarna av de nya anläggningarna, och

5. ett beviljat undantag inte kommer att

a) skada konkurrensen *på de marknader som sannolikt kommer att påverkas av investeringen,*

b) *skada* en ekonomiskt effektivt fungerande inre marknad för naturgas,

c) hindra de anläggningar till vilka den eller de nya anläggningarna *ska* anslutas från att fungera ekonomiskt effektivt, *eller*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692.

d) skada försörjningstryggheten i fråga om naturgas i Europeiska unionen.

Föreskriften i första stycket c gäller inte i sådana fall som avses i 1 § andra stycket.

Första stycket 3 gäller inte i sådana fall som avses i 1 § andra stycket.

10 kap.

Skyldighet att anmäla avtal till tillsynsmyndigheten

14 §

Ett företag som ingår ett avtal som gäller den tekniska driften av en transmissionsledning mellan Sverige och ett land som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692, ska anmäla avtalet till tillsynsmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja

Härigenom föreskrivs² att 1 kap. 2 § lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

I denna lag betyder

allvarligt försörjningsavbrott: kraftig och plötslig minskning av leveranserna av råolja eller petroleumprodukter till Europeiska unionen eller till en medlemsstat vare sig den medfört ett gällande internationellt beslut om ibruktagande av lager eller inte,

beredskapslager: lager av sådana energiprodukter som förtecknas i *avsnitt 3.1 första stycket i bilaga C* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik som medlemsstaterna i Europeiska unionen är skyldiga att ha enligt rådets direktiv 2009/119/EG om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter och enligt avtal om ett internationellt energiprogram av den 18 november 1974,

inhemsk konsumtion: totala mängder energiprodukter, beräknade enligt bilaga II till rådets direktiv 2009/119/EG, som levererats inom landet både för energiändamål och för andra ändamål och som omfattar leveranser till omvandlingssektorn, industrin, transporter, hushåll och andra sektorer för slutkonsumtion inklusive energisektorns egen konsumtion med undantag för bränsle som krävs för raffinering,

beredskapslager: lager av sådana energiprodukter som förtecknas i *kapitel 3.4 i bilaga A* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik som medlemsstaterna i Europeiska unionen är skyldiga att ha enligt rådets direktiv 2009/119/EG om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter och enligt avtal om ett internationellt energiprogram av den 18 november 1974,

inhemsk konsumtion: totala mängder energiprodukter, beräknade enligt bilaga II till rådets direktiv 2009/119/EG, i lydelsen enligt *kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2018/1581*, som levererats inom landet både för energiändamål och för andra ändamål och som omfattar leveranser till omvandlingssektorn, industrin, transporter, hushåll och andra sektorer för slutkonsumtion inklusive energisektorns egen konsumtion med undantag för bränsle som krävs för raffinering,

² Rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter, i lydelsen enligt kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2018/1581.

kommersiella lager: sådana lager av energiprodukter som förtecknas i *avsnitt 3.1 första stycket i bilaga C* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 som hålls av ekonomiska aktörer och som inte omfattas av kraven i rådets direktiv 2009/119/EG,

lagringsbränslen: ett eller flera av de bränslen som förtecknas i *avsnitt 3.1 första stycket i bilaga C* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008,

lagringsår: perioden från och med 1 april ett år till och med 31 mars påföljande år,

referensår: det kalenderår som föregår ett lagringsår,

tillsynsmyndighet: den myndighet som regeringen utser enligt 8 kap. 1 §.

kommersiella lager: sådana lager av energiprodukter som förtecknas i *kapitel 3.4 i bilaga A* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 som hålls av ekonomiska aktörer och som inte omfattas av kraven i rådets direktiv 2009/119/EG,

lagringsbränslen: ett eller flera av de bränslen som förtecknas i *kapitel 3.4 i bilaga A* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008,

lagringsår: perioden från och med 1 juli ett år till och med 30 juni påföljande år,

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.
 2. Det lagringsår som inleddes den 1 april 2019 ska avslutas den 30 juni 2020.